

PROJEKTO DALIS 2: INDIKATORIŲ, VERTINANČIŲ VISUOMENĖS PASITIKĖJIMĄ BAUDŽIAMOJO TEISINGUMO SISTEMA, POREIKIO TYRIMAS

VISUOMENĖS PASITIKĖJIMO KAIP ĮRANKIO POLITIKOS FORMAVIMUI SVARBOS APŽVALGA

APKLAUSOS LIETUVOJE REZULTATŲ ANALIZĖ

NUSIKALSTAMUMO PREVENCIJOS LIETUVOJE CENTRAS
2008

APKLAUSOS REZULTATŲ ANALIZĖ

RESPONDENTAI

Klausimynui pildyti buvo pasirinkti respondentai iš valstybinių, nevyriausybinių ir mokslo įstaigų. Visos šios įstaigos dalyvauja veikloje, yra vienaip ar kitaip susiję su baudžiamojo teisingumo sistema.

Respondentais pasirinkti:

- Asmenys, vadovaujantys, dalyvaujantys sprendimų priėmimo ar pačioje veikloje valstybinėse institucijose
- nevyriausybinių organizacijų vadovai ar projektų vykdytojai
- mokslo įstaigose dirbantys mokslininkai, tyrėjai

APKLAUSIAMŲ ĮSTAIGŲ SĄRAŠAS

Valstybinės

1. Valstybės saugumo departamentas
2. Policijos departamentas
3. Statistikos departamentas
4. Kalėjimų departamentas
5. Generalinė prokuratūra
6. Lietuvos Aukščiausiasis teismas
7. Nacionalinė teismų administracija
8. Teisingumo ministerija
9. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
10. Vidaus reikalų ministerija
11. Policijos komisariatai (apskričių)
12. Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija (patarėjas teisės klausimais)
13. Lietuvos Respublikos Seimas (Teisės ir teisėtvarkos komitetas)
14. Lietuvos Respublikos Vyriausybė (premjero patarėjas teisės klausimais, Teisės departamentas)
15. Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba prie VRM
16. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba
17. Lietuvos kriminalinės policijos biuras

Nevalstybinės

18. Advokatų taryba
19. Lietuvos juriskonsultų asociacija
20. Lietuvos Respublikos teisėjų asociacija
21. Lietuvos žmogaus teisių centras
22. Moterų informacijos centras

23. Lietuvos kalinių draugija
24. Lietuvos teisininkų draugija
25. Pilietinių iniciatyvų centras
26. Pilietinės visuomenės institutas

Mokslo įstaigos

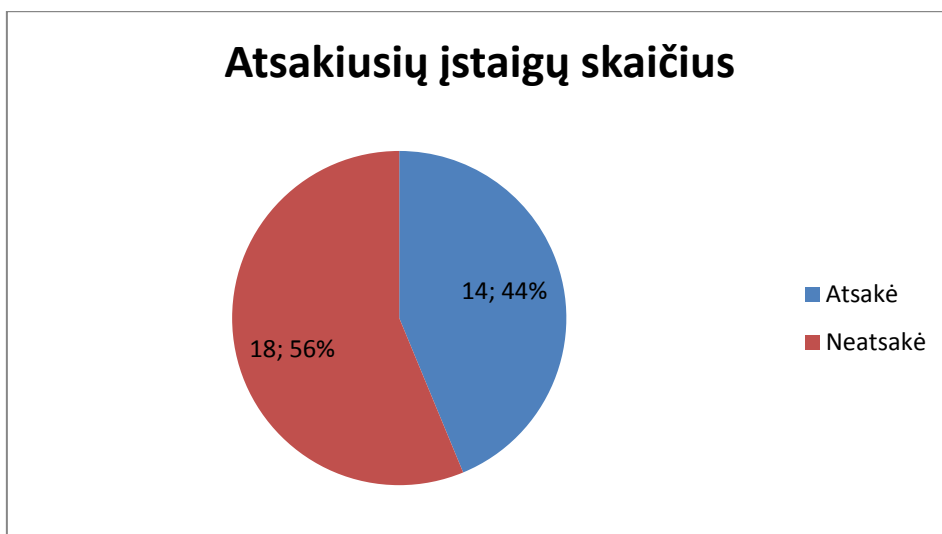
27. Teisės institutas
28. Vytauto Didžiojo universiteto Teisės fakultetas
29. Socialinių mokslų kolegija
30. Mykolo Romerio universitetas
31. Vilniaus teisės ir verslo kolegija
32. Vilniaus universiteto Teisės fakultetas

Iš viso buvo apklausiamos 32 įvairios įstaigos. Buvo prašoma užpildyti 3-5 klausimynus iš vienos įstaigos. Klausimynai buvo elektroniniai ir siunčiami elektroniniu paštu. Taigi, numatomas užpildytų anketų skaičius turėjo būti apie 100, o gauta 21 užpildytas klausimynas. Deja, tik 44% įstaigų atsakė į klausimus. Kitos neatsakė pateikdamos įvairius motyvus:

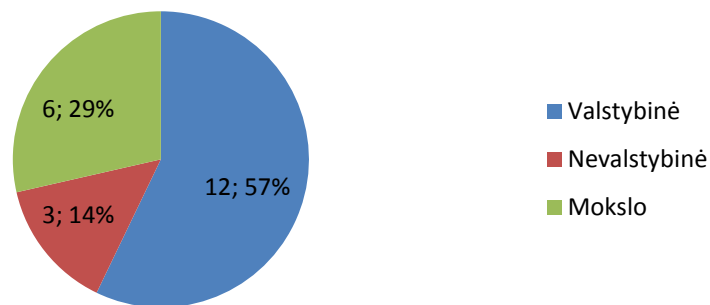
- darbuotojų užimtumas,
- neturėjimas teisės reikšti nuomonės dėl baudžiamojo teisingumo politikos,
- kompetencijos trūkumas šioje srityje,
- informacijos neturėjimas,
- nedalyvavimas šioje veikloje.

Vertinant užpildytas anketas pagal atsakiusių įstaigų tipą, daugiausia anketų buvo iš valstybinių įstaigų. Tai gali rodyti du dalykus: kad valstybinėse institucijose organizacinis biurokratinis aparatas veikia geriau arba valstybinių įstaigų darbuotojų kompetencija yra aukštesnė. Deja gauta labai nedaug atsakymų iš paties aukščiausio lygio pareigūnų, būtent tų, kurie priima baudžiamojo teisingumo politikos formavimo sprendimus. Daugiausia atsakymų gauta iš vidurinės grandies pareigūnų.

Žemiau pateiktos klausimynų atsakomumo diagramos, iliustruojančios respondentus, iš kurių gauti atsakymai.

Anketų skaičius pagal įstaigos tipą

RESPONDENTŲ NUOMONĖ APIE KLAUSIMYNĄ

Klausimynas buvo verstas į lietuvių kalbą, bandant išlaikyti balansą tarp tikslaus klausimo formulavimo ir Lietuvių teisinės sistemos terminų. Kai kurie terminai neturėjo tikslaus atitikmens: *community disposals* – socialinės paramos įstaigos, *trust* ir *confidence* – į lietuvių kalbą verčiama kaip vienas žodis - pasitikėjimas.

Kai kurie respondentai pasigedo daugiau pasirinkimų variantų. Atsakinėjant į klausimus, kuriuose pasirinkimo variantai: *Visiškai sutinku, Sutinku, Nesutinku, Visiškai nesutinku, Nežinau, Nepritaikoma šioje šalyje*, trūko varianto *Nei sutinku, nei nesutinku*.

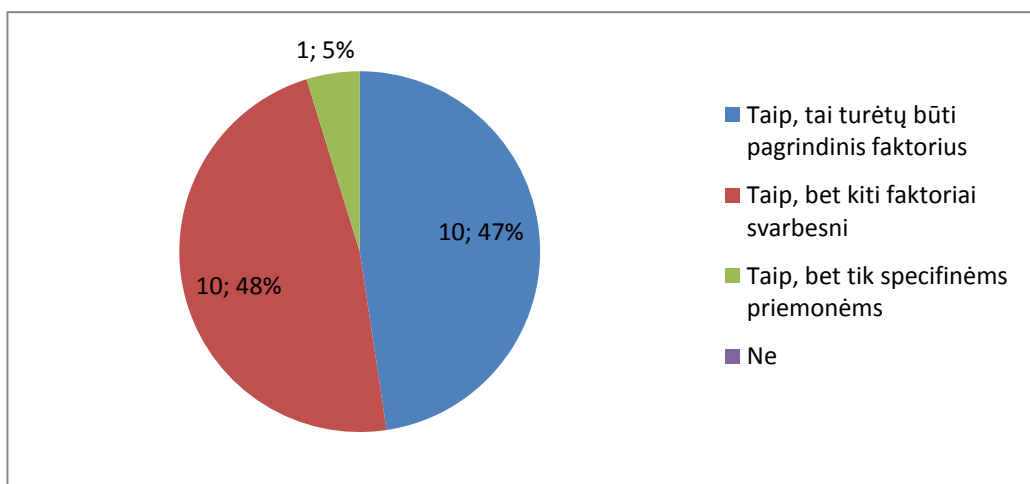
Kai kuriems respondentams neužteko atsakyti vien į klausimus ir jie papildomai pateikė savo komentarus, nors tai nebuvo būtina.

Komentarai taip pat pateikti šioje analizėje. Jei komentuoju būdavo išreiškiam tokia pati nuomonė, čia paliekamas tik vienas apibendrintas komentaras.

Respondentų buvo tik 21. Todėl rezultatai nėra tikslūs, o parodo tik bendras tendencijas, nes respondentų skaičius mažas. Kadangi į 3 klausimą teigiamai atsakė tik 14 respondentų, rezultatų 3 – 12 klausimuose tikslumas dar mažesnis.

ATSAKYMŲ ANALIZĖ

1. AR JŪS MANOTE, KAD VISUOMENĖS PASITIKĖJIMAS BAUDŽIAMOJO TEISINGUMO SISTEMA TURĖTŲ BŪTI SVARBUS FAKTORIUS PLANUOJANT IR ĮGYVENDINANT BAUDŽIAMOJO TEISINGUMO POLITIKĄ?

Komentarai:

Jeigu visuomenė nepasitikės baudžiamojo teisingumo sistema, ji nepraneš teisėsaugos institucijoms apie nusikalstamas veikas, vengs dalyvauti baudžiamajame procese, todėl baudžiamasis procesas neprasidės ir negalės tinkamai vykti. Baudžiamojo teisingumo sistema be visuomenės palaikymo negali veikti.

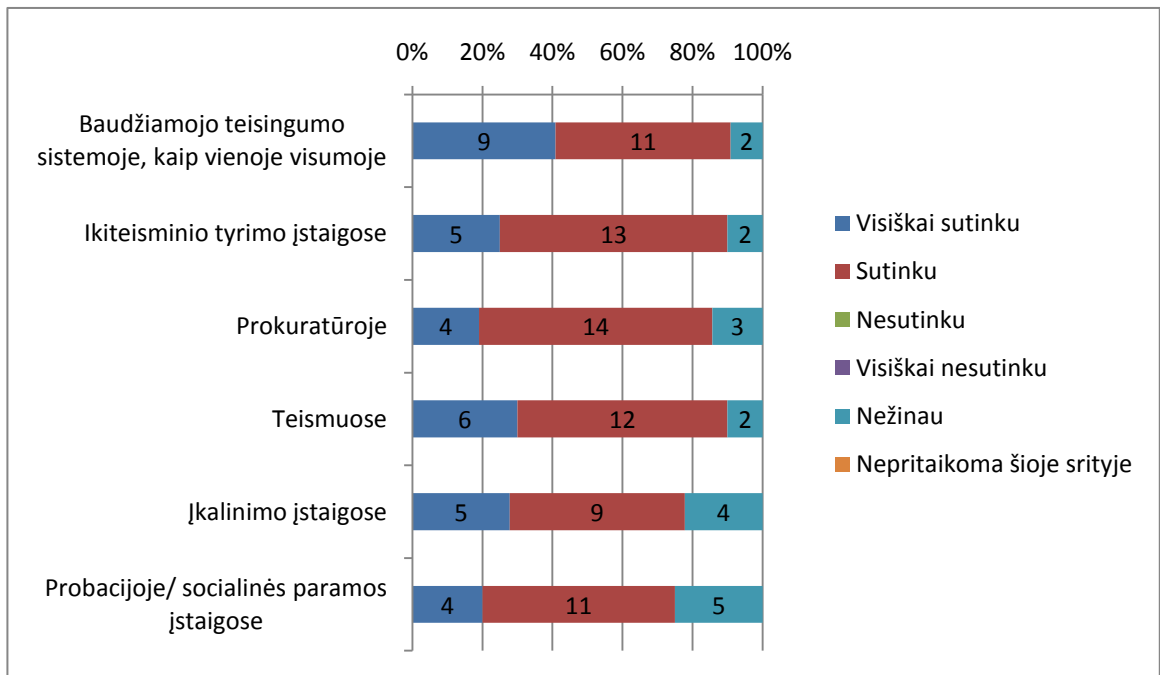
Baudžiamojo teisingumo tikslas yra užtikrinti pasitikėjimą valstybe. Kaip įrankis yra naudojamos baudžiamosios priemonės, bet jos turi būti tokios, kad tenkintų visuomenės poreikius.

Visuomenės pasitikėjimas ir palaikymas svarbus visoms valstybėms (ir ne tik) institucijoms. Visuomenė turi būti informuota apie sistemą ir vykdomą politiką ir pageidautina, kad jai pritartų. Tačiau tarp pagrindinių veiksnių, kurių pagalba turėtų būti formuojama politika, paminėčiau teigiamą valdymo ir politikos įgyvendinimo praktiką, ir mokslo pasiekimus, taip pat praktikos patikrintus, atitinkančius esamą teisinę sistemą ir ją tobulinančius.

Klausimas suformuluotas pernelyg sudėtingai. Dabartinėmis sąlygomis visuomenė santykinai pasyvi, dalyvauti justicijos praktikoje nepajėgtų dėl daugelio kliūčių. Visuomenės pasitikėjimo laipsnis nelems justicijos kokybės. Pabrėžčiau justicijos profesionalumo stiprinimo reikmes, bent jau kol kas.

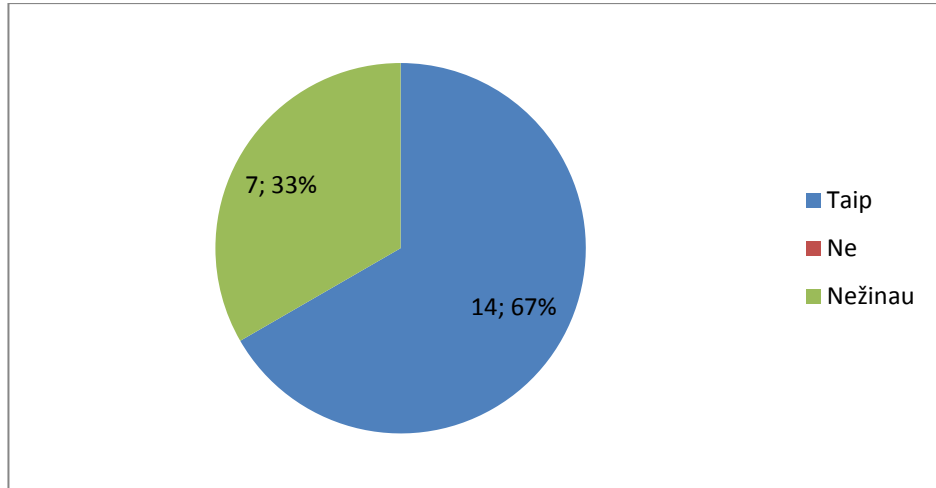
Beveik pusė respondentų nurodė, kad visuomenės pasitikėjimas baudžiamojo teisingumo sistema turėtų būti svarbus faktorius planuojant ir įgyvendinant baudžiamojo teisingumo politiką. Tokia pat dalis nurodė, kad tai svarbus faktorius, nors reikia atsižvelgti į kitus faktorius. Nebuvo nei vieno neigiamo atsakymo. Taigi, absoliučios respondentų daugumos nuomone, visuomenės pasitikėjimas yra labai svarbus, formuojant baudžiamojo teisingumo politiką.

2. AR, JŪSŲ MANYMU, EGZISTUOJA POREIKIS INDIKATORIŲ, MATUOJANČIŲ VISUOMENĖS PASITIKĖJIMĄ ŠIOSE BAUDŽIAMOJO TEISINGUMO SRITYSE?

Vertinant atsakymus į šį klausimą, matosi, kad egzistuoja visuomenės pasitikėjimo teisingumo sistema indikatorių poreikis. Jei sudėsime atsakymus *Visiškai sutinku* ir *Sutinku*, tai sudarys virš 80% visų atsakymų beveik pagal visas klausimo dalis. Variantų *Nesutinku*, *Visiškai nesutinku*, *Nepritaikoma šioje srityje* nebuvo.

3. AR YRA KOKIOS NORS INDIKATORIŲ SISTEMOS, MATUOJANČIOS VISUOMENĖS PASITIKĖJIMĄ BAUDŽIAMUOJU TEISINGUMU JŪSŲ ŠALYJE?

Komentarai:

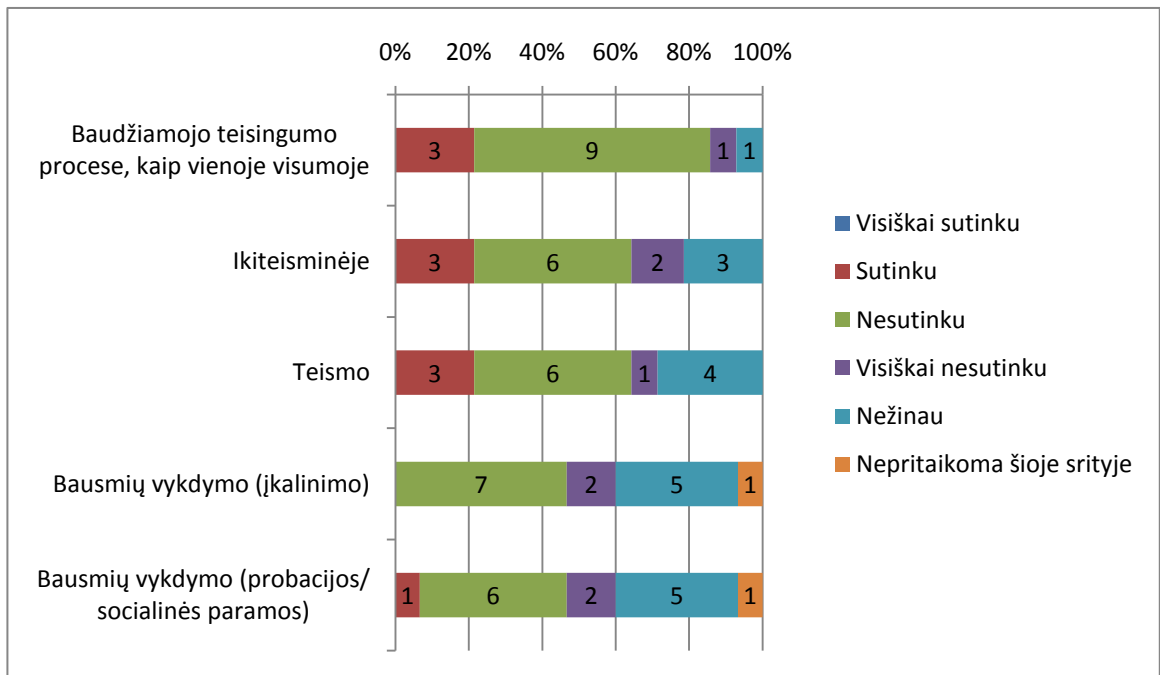
Yra matuojančio pasitikėjimą policija sistemos (iš dalies apimančios ir kitas viešojo saugumo institucijas).

Nusistovėjusių sistemų nėra. Atliekami nereguliarūs tyrimai Policijos departamento, Vidaus reikalų ministerijos, žiniasklaidos užsakymu.

Nepavadinčiau jų sistemomis, bet greičiau atskirais indikatoriais. Tiesiog viešoji nuomonė, pasitikėjimas, nepasitikėjimas, žiniasklaidos įtaka viešajai opinijai, papročiai ir stereotipai (kuo daugiau pasodins - tuo geriau), asmeninės patirties susidūrus su sistema vertinimas, rezultatų statistika.

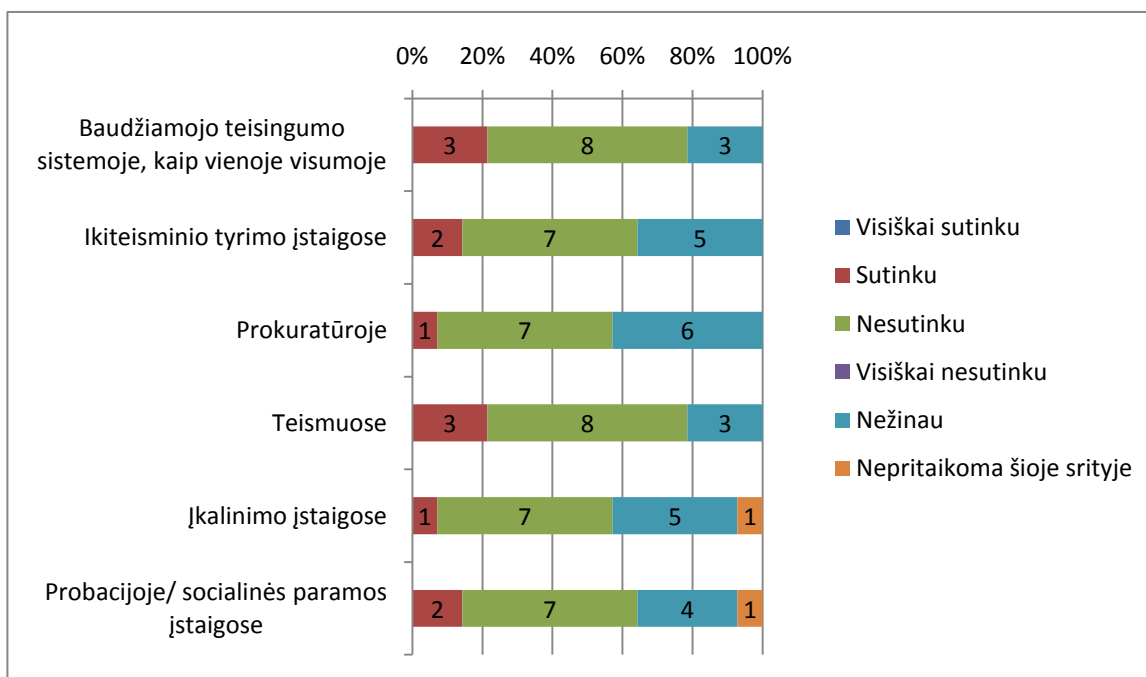
Teigiamai atsakė 14 respondentų, todėl iki 12 klausimo nagrinėjami tik šių respondentų atsakymai. Atsakymų *Ne* nebuvo. Bet vertinant, kad didžiulė dalis – 33% respondentų, dirbančių baudžiamojo teisingumo ar susijusiose srityse nežinojo apie tokias indikatorių sistemas, rodo, kad jie nenaudojami sistemingai arba informacija apie juos nėra plačiai sklaidžiama. Tuo labiau apie tokius rodiklius ir tyrimus nežino plačioji visuomenė. Daugiausia į šį klausimą teigiamai atsakė valstybinių įstaigų tarnautojai. Bet beveik niekas negalėjo tiksliai nurodyti tokių sistemų ir plačiau apie jas papasakoti.

4. JŪSŲ NUOMONE, AR EGZISTUOJANTYS VISUOMENĖS PASITIKĖJIMO INDIKATORIAI VISAPUSIŠKI ŠIOSE BAUDŽIAMOJO TEISINGUMO PROCESO STADIJOSE?

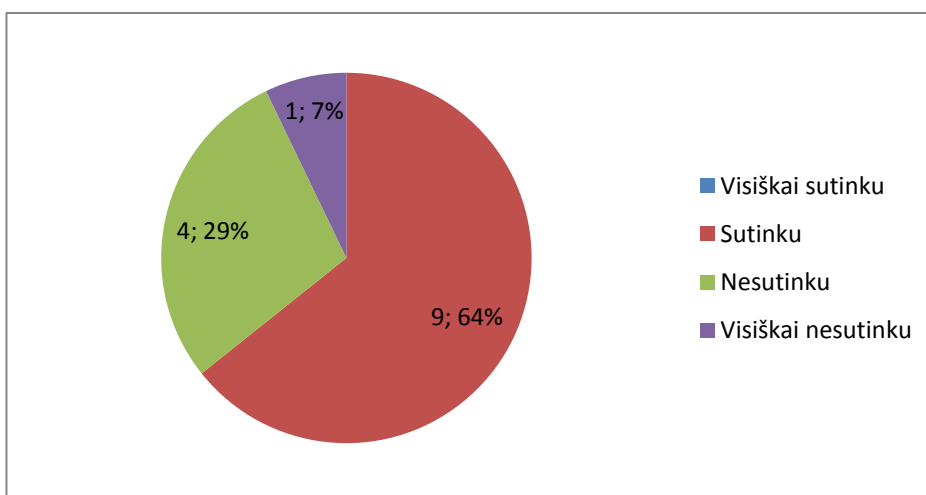
Šio klausimo rezultatai rodo respondentų nuomonę, kad visuomenės pasitikėjimo indikatoriai nėra visapusiški šiose baudžiamojo teisingumo proceso stadijose. Ta nuomonė nėra visai užtikrinta, bet atsakymų variantai *Nesutinku* ir *visiškai nesutinku* kartu sudaro daugiau nei 50% atsakymų. Atsakymų *Visiškai sutinku* net nebuvo.

5. AR, JŪSŲ NUOMONE, EGZISTUOJANTYS VISUOMENĖS PASITIKĖJIMO INDIKATORIAI YRA OBJEKTIVŪS IR NEŠALIŠKI BAUDŽIAMOJO TEISINGUMO SISTEMOJE?

Vertinant indikatorių objektyvumą ir nešališkumą, galima išskirti vyraujančią nuomonę, kad jie nėra objektyvūs ir nešališki. Nėra kategoriškų nuomonių *Visiškai nesutinku* ar *Visiškai sutinku*. Didelė dalis - apie 30% respondentų atsakė *Nežinau*.

6. KIEK JŪS SUTINKATE SU TEIGINIU, KAD VISUOMENĖS PASITIKĖJIMO INDIKATORIAI ĮTAKOJO BAUDŽIAMOJO TEISINGUMO POLITIKOS KŪRIMĄ JŪSŲ ŠALYJE?

Ir šio klausimo atsakymai rodo, kad tvirtos nuomonės respondentai neturi. Bet dauguma atsakė, kad, jų nuomone, naudojami visuomenės pasitikėjimo teisingumo sistema indikatoriai neįtakojo baudžiamojo teisingumo politikos.

7. AR GALITE PATEIKTI ĮGYVENDINTOS POLITIKOS AR PRIEMONIŲ PAVYZDŽIUS, PAGRĮSTUS TOKIŲ INDIKATORIŲ NAUDOJIMU?

Komentarai:

Daugiausia tai yra griežtinamos bausmės, teismų įstatymo pataisos, nuosprendžių skelbimas teismų interneto svetainėse.

Taikytos įvairios priemonės, siekiant gerinti policijos įvaizdį, kad būtų padidintas pasitikėjimas ja.

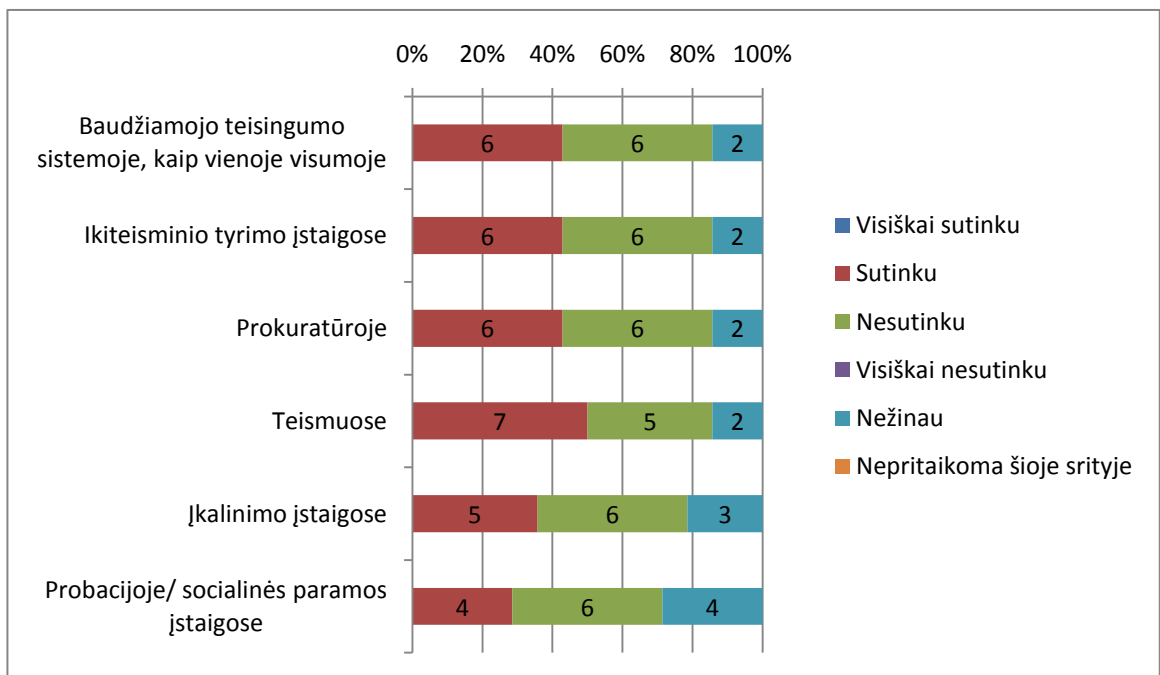
Tam tikrų įstatymų kūrimo procese ir įgyvendinant policijos bei nepilnamečių justicijos reformą

Politikos formuotojai visada nori įsiteikti rinkėjams, priimti populiarius, tačiau nevisada pagrįstus sprendimus. Bausmių griežtinimas, kitoks "griežtos tvarkos" įvedimas, paminėtinas kaip viena iš populiariesnių priemonių, norit išspręsti kažkokią socialinę problemą. Turėtų būti įvertinta ir tarybinės baudžiamosios politikos įtaka ir pasekmės visai sistemai.

Žiniasklaidos akcijos, pvz., priverstė įrašyti į BK 178 straipsnio 2 dalį kišenvagystės požymį. Apie mokslo įtaką - ji akivaizdi.

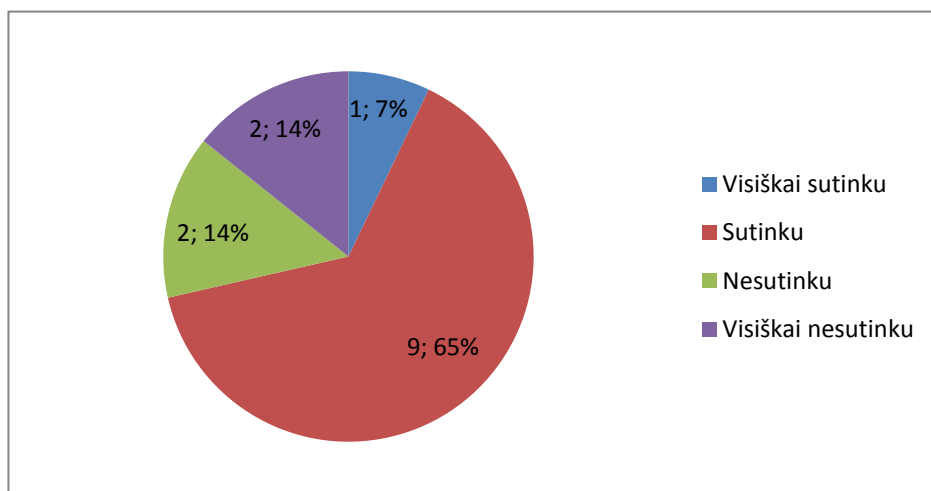
Daugiausia informacijos yra apie policijos veiksmus didinant pasitikėjimą šia įstaiga. Policijos departamente vykdomos programos policijos darbui ir įvaizdžiui visuomenėje gerinti. Policija yra ta baudžiamojo teisingumo sistemos dalis, su kuria dažniausia susiduria visuomenė. Tai supranta ir tos sistemos politikos sprendimus priimančios asmenys. Todėl daugiausia veiksmy ir nukreipta ta linkme. Taip pat paminėti teismai, kad jų sprendimai viešinami. Apie kitas baudžiamojo teisingumo sistemos institucijas ir jų pastangas didinant pasitikėjimą visuomene niekas neturėjo informacijos. Taip pat respondentams žinomos ir nacionalinės programos teisingumo srityje, kuriose numatoma teisės aktų keitimas, bausmių griežtinimas, įvairių priemonių vykdymas institucijose.

8. AR JŪS MANOTE, KAD VISUOMENĖS PASITIKĖJIMO INDIKATORIŲ NAUDOJIMAS ĮTAKOJO ŠIŲ BAUDŽIAMOJO TEISINGUMO SISTEMOS KOMPONENTŲ VEIKLĄ?

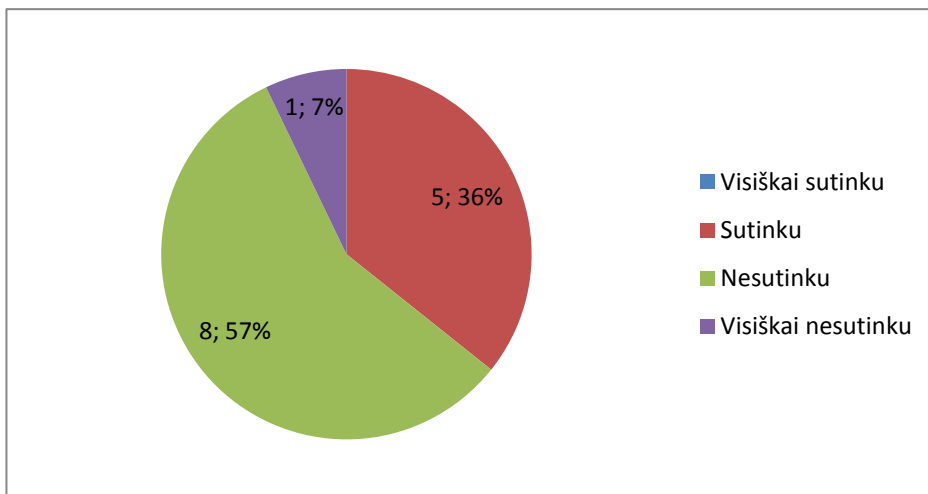
Vertinimas apie indikatorių įtaką veiklai pasiskirstė tolygiai. Nėra kategoriškų nuomonių *Visiškai nesutinku* ar *Visiškai sutinku*. O *Sutinku* ir *Nesutinku* variantai, su nedideliais nukrypimais pasiskirstė po lygiai.

9. KIEK JŪS SUTINKATE SU TEIGINIU, KAD TOKIŲ INDIKATORIŲ NAUDOJIMAS ĮTAKOJA JŪSŲ DARBĄ?

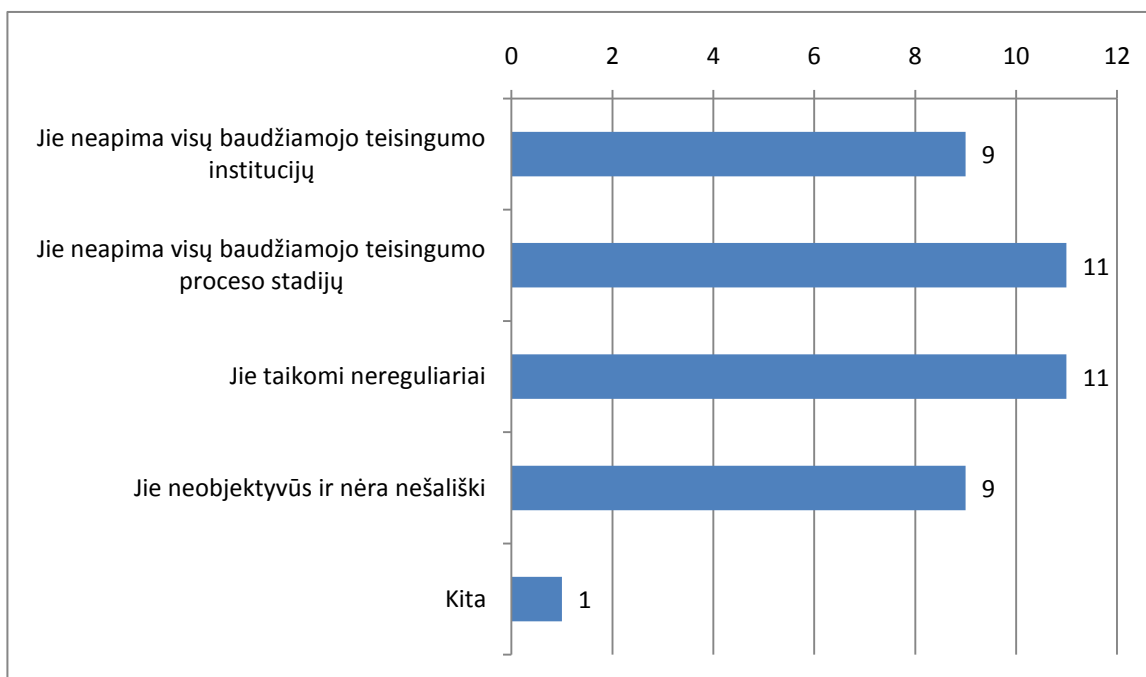
Su teiginiu, kad indikatorių naudojimas įtakoja jų darbą, sutiko 72% respondentų, nors ankstesniame klausime apie indikatorių įtaką baudžiamojo teisingumo komponentų veiklai nuomonės tarp *Sutinku* ir *Nesutinku* pasiskirstė tolygiai.

10. KIEK JŪS SUTINKATE SU TEIGINIU, KAD EGZISTUOJANTI (EGZISTUOJANČIOS) SISTEMA INDIKATORIŲ, MATUOJANČIŲ VISUOMENĖS PASITIKĖJIMĄ BAUDŽIAMOJO TEISINGUMO SISTEMA, TINKAMAI IR VISAPUSIŠKAI ATSPINDI TOKIŲ INDIKATORIŲ POREIKĮ?

Nuomonė, kad indikatorių sistemos tinkamai neatspindi poreikio, yra vyraujanti (64%).

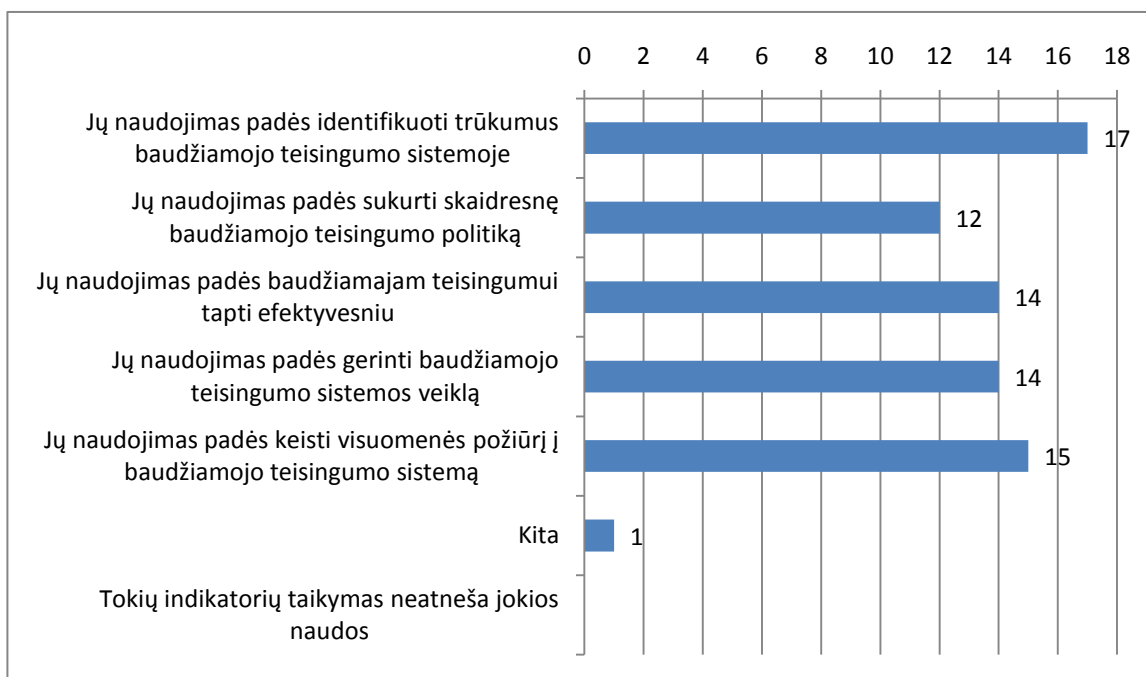
11. KOKIE, JŪSŲ NUOMONE, YRA DIDŽIAUSI EGZISTUOJANČIŲ VISUOMENĖS PASITIKĖJIMO INDIKATORIŲ TRŪKUMAI? (PAŽYMĖKITE VISUS TINKANČIUS ATSAKYMUS)

Komentaras: Neleidžia visapusiškai ištirti priežasčių.

Labiausiai akcentuoti indikatorius trūkumai, kad jie neapima visų baudžiamojo teisingumo stadijų ir taikomi nereguliariai. Tačiau didelių skirtumų nėra tarp visų konkrečiai įvardintų variantų. Todėl galima daryti išvadas, kad visi šie aspektai yra svarbūs respondentams.

12. KOKIA, JŪSŲ NUOMONE, YRA POTENCIALI TOKIŲ INDIKATORIŲ NAUDA? (PAŽYMĖKITE VISUS TINKANČIUS ATSAKYMUS)

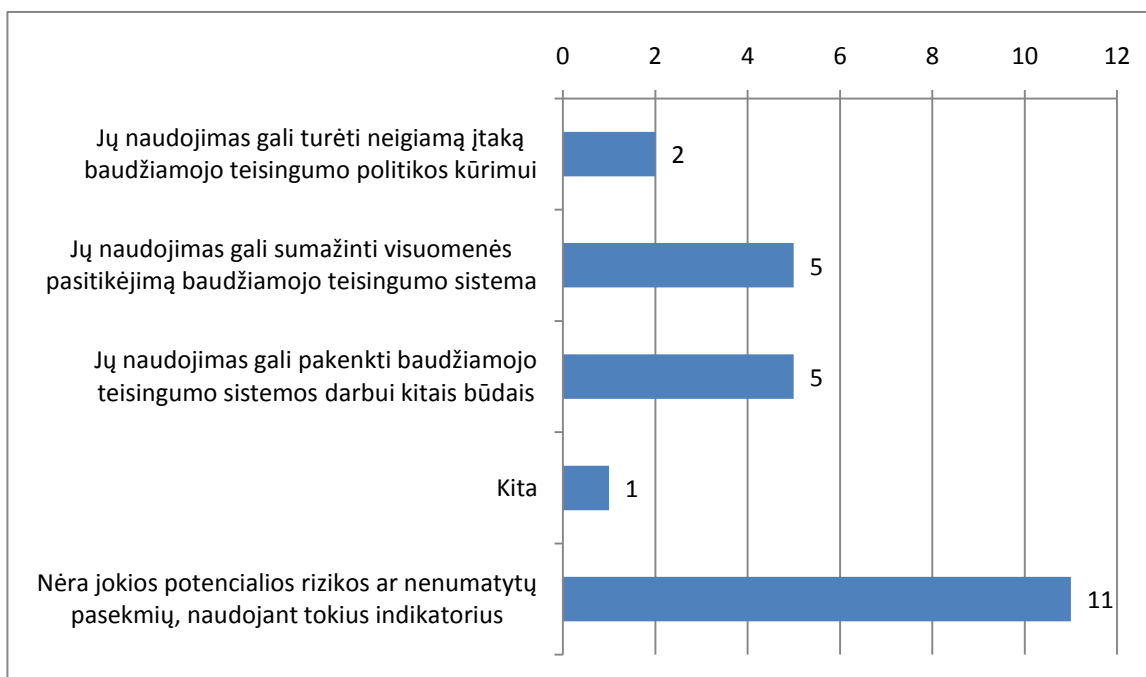

Komentarai:

"Teisingi", tinkami, objektyvūs indikatoriai turėtų teigiamą įtaką (a, b, c, d, e), netinkami indikatoriai, pvz. stereotipiniai, veiktų neigiamai ir palaipsniui save diskredituoti.

Didelių skirtumų nėra tarp visų konkrečiai įvardintų variantų. Todėl galima daryti išvadas, kad visi šie aspektai yra svarbūs respondentams. Nėra atsakymų, teigiančių, kad nebus jokios naudos. Taigi visi įvertino indikatorius kaip nešančius naudą.

13. KOKIA, JŪSŲ NUOMONE, YRA DIDŽIAUSIA POTENCIALI RIZIKA IR/ARBA NENUMATYTOS TOKIŲ INDIKATORIŲ NAUDOJIMO PASEKMĖS?

Daugiausia atsakymų buvo, kad nėra jokios tokių indikatorių naudojimo rizikos. Susirūpinimą, kad tokių indikatorių naudojimas gali sukelti neigiamų pasekmių, išreiškė dvigubai mažiau respondentų. Tai rodo pozityvų daugumos respondentų ir jų matomą naudą iš pasitikėjimo indikatorių naudojimo.

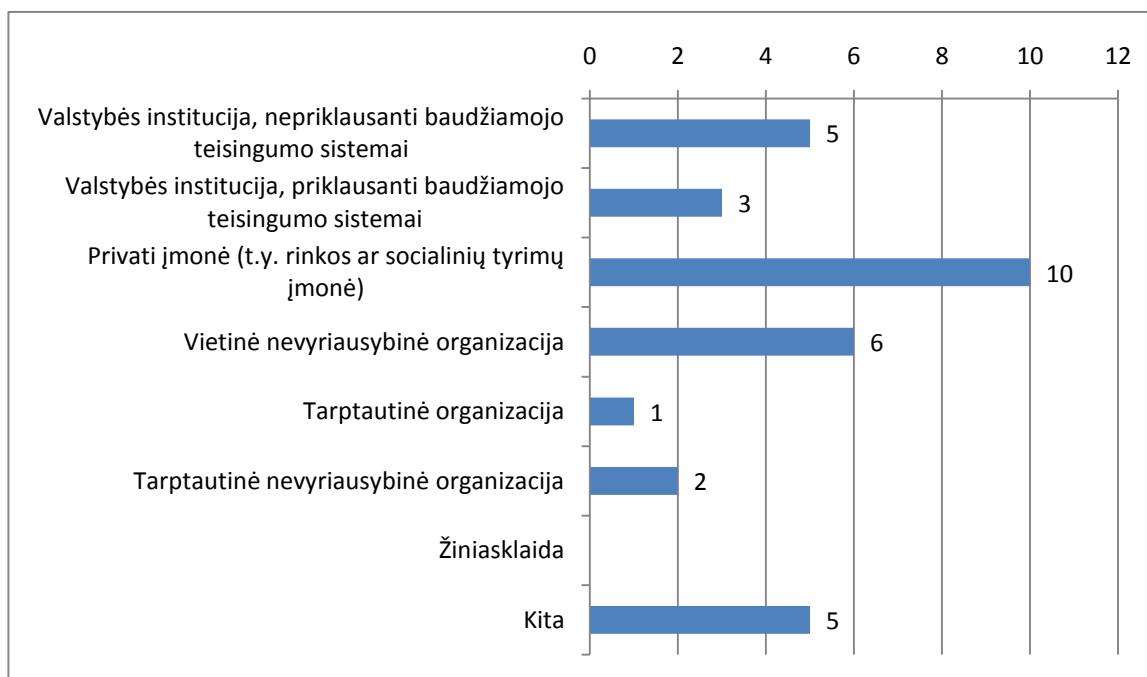
14. JŪSŲ NUOMONE, KOKIA ĮSTAIGA BŪTŲ TINKAMIAUSIA KURTI IR TVARKYTI TOKIUS VISUOMENĖS PASITIKĖJIMO INDIKATORIUS?

Tai galėtų daryti kelios institucijos: valstybės įstaigos, kaip žinančios poreikius ir prognozuojančios galimą situaciją, bei tarptautinės organizacijos, turinčios patirtį atliekant panašius tyrimus keliose ar keliolikoje šalių.

Daugiausia respondentų nurodė, kad pasitikėjimo indikatorių tvarkymu turėtų užsiimti *Vietinė nevyriausybė organizacija*. Tačiau nemažai balsų (bet beveik dvigubai mažiau) surinko ir nuomonės, kad tai turėtų būti valstybės institucija, priklausianti arba nepriklausanti baudžiamojo teisingumo sistemai. Taip pat yra nemaža dalis nuomonių, kurios nebuvo apibrėžtos konkrečiais variantais. Jos daugiausia akcentavo, kad tai yra kelių įstaigų darbas.

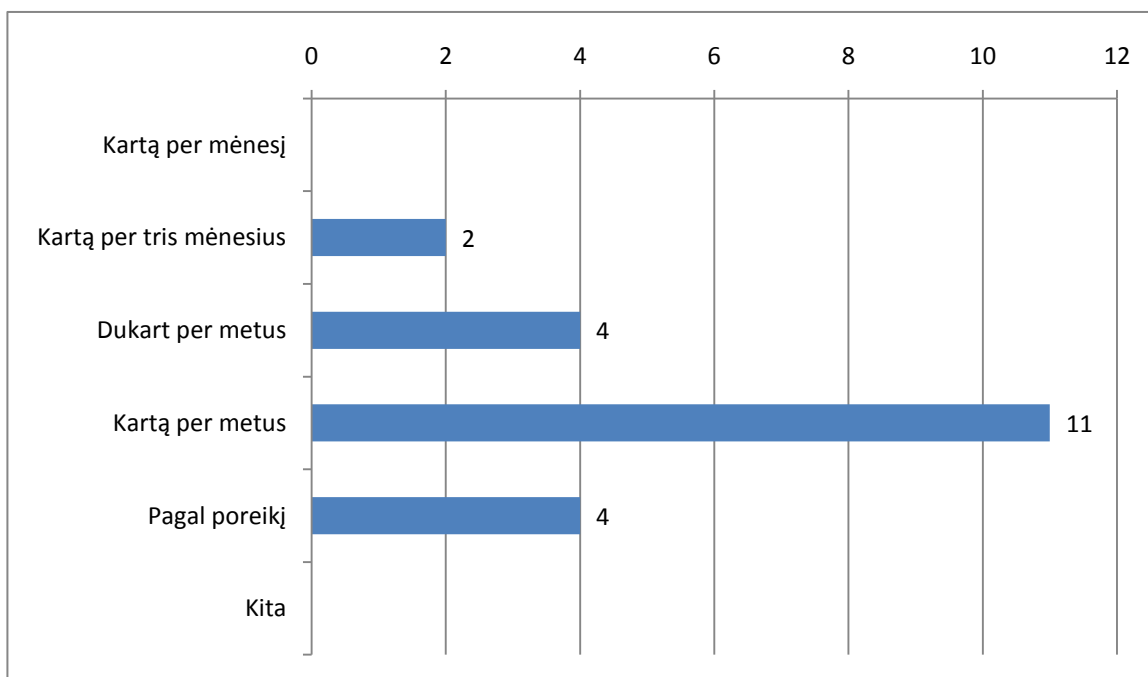
15. JŪSŲ NUOMONE, KOKIA ĮSTAIGA BŪTŲ TINKAMIAUSIA DUOMENŲ RINKIMUI IR ANALIZEI TOKIEMS VISUOMENĖS PASITIKĖJIMO INDIKATORIAMS?

Mokslo įstaiga

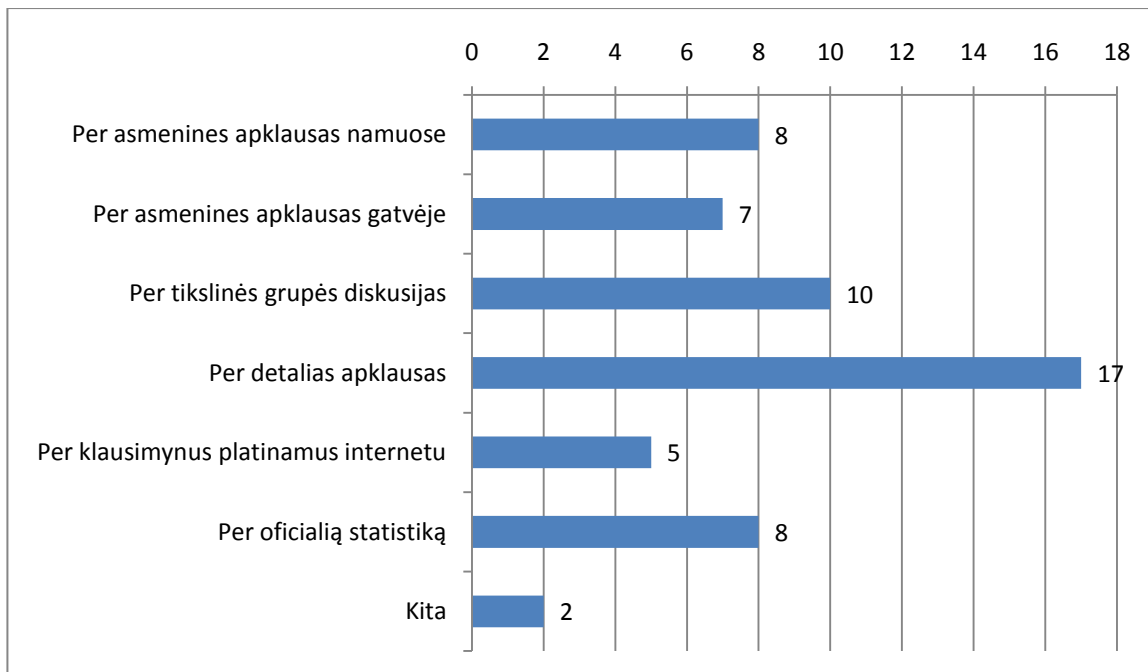
Daugiausia nuomonių sutapo, kad duomenų rinkimą indikatoriams turėtų vykdyti *Privati įmonė (t.y. rinkos ar socialinių tyrimų įmonė)*. Gerokai nuo šios nuomonės atsiliko kitos, kurios galimu duomenų rinkėju įvardija: *Valstybės institucija, nepriklausanti baudžiamojo teisingumo sistemai, Vietinė nevyriausybė organizacija, Kita* (mokslo įstaiga).

16. JŪSŲ NUOMONE, KAIP DAŽNAI TURĖTŲ BŪTI RENKAMI DUOMENYS TOKIEMS VISUOMENĖS PASITIKĖJIMO INDIKATORIAMS?

Ryškiai išsiskyrė nuomonė, kad duomenys turėtų būti renkami kas metus.

17. JŪSŲ NUOMONE, KOKIOMIS PRIEMONĖMIS TURĖTŲ BŪTI RENKAMI DUOMENYS ŠIEMS INDIKATORIAMS?

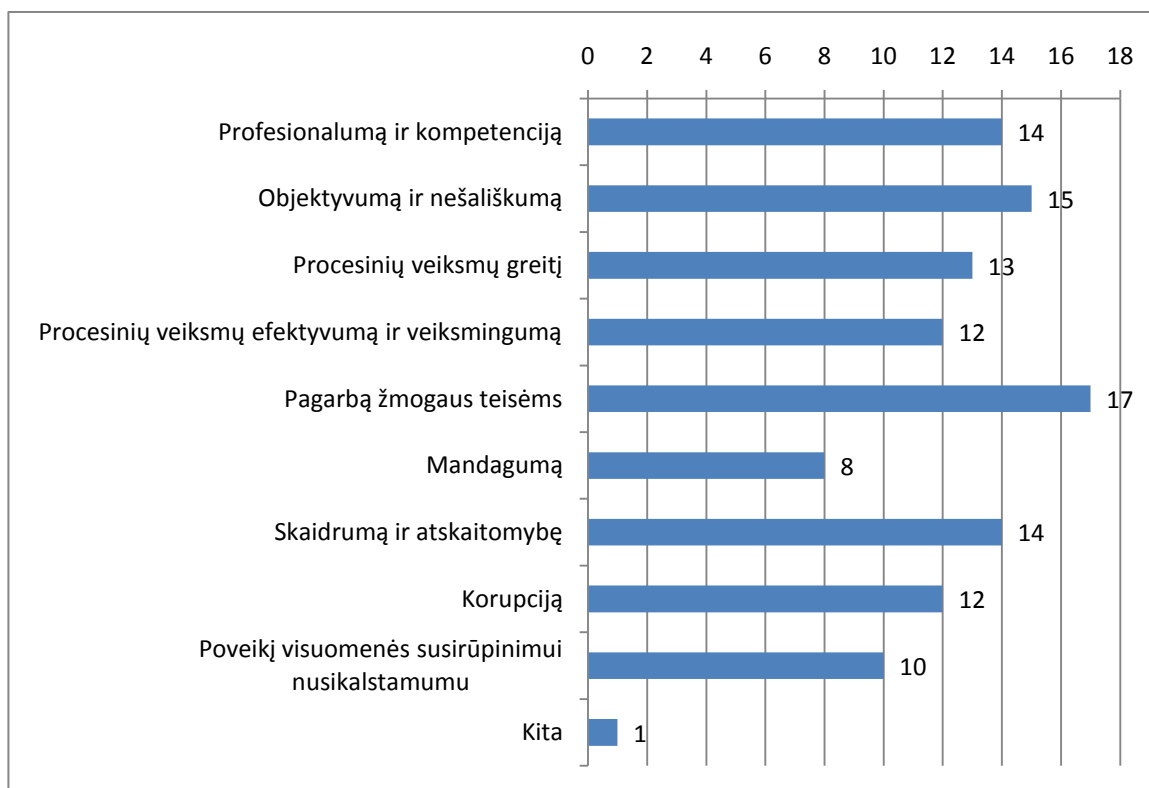

Komentarai:

Tik remiantis reprezentatyviomis ir pagal griežtą metodologiją atliktomis apklausomis

Daugiausia balsų surinko variantas rinkti duomenis per detalias apklausas. Likusieji variantai surinko maždaug po vienodai balsų (išskyrus *Kita*). Jie surinko maždaug dvigubai mažiau balsų. Bet toks vienodumas rodo, kad respondentai vertina ir kitokius rinkimo būdus kaip naudingus ir efektyvius.

18. JŪSŲ NUOMONE, KĄ TURĖTŲ VERTINTI ŠIE INDIKATORIAI, KAIP SUSIJĘ SU BAUDŽIAMOJO TEISINGUMO SISTEMA?

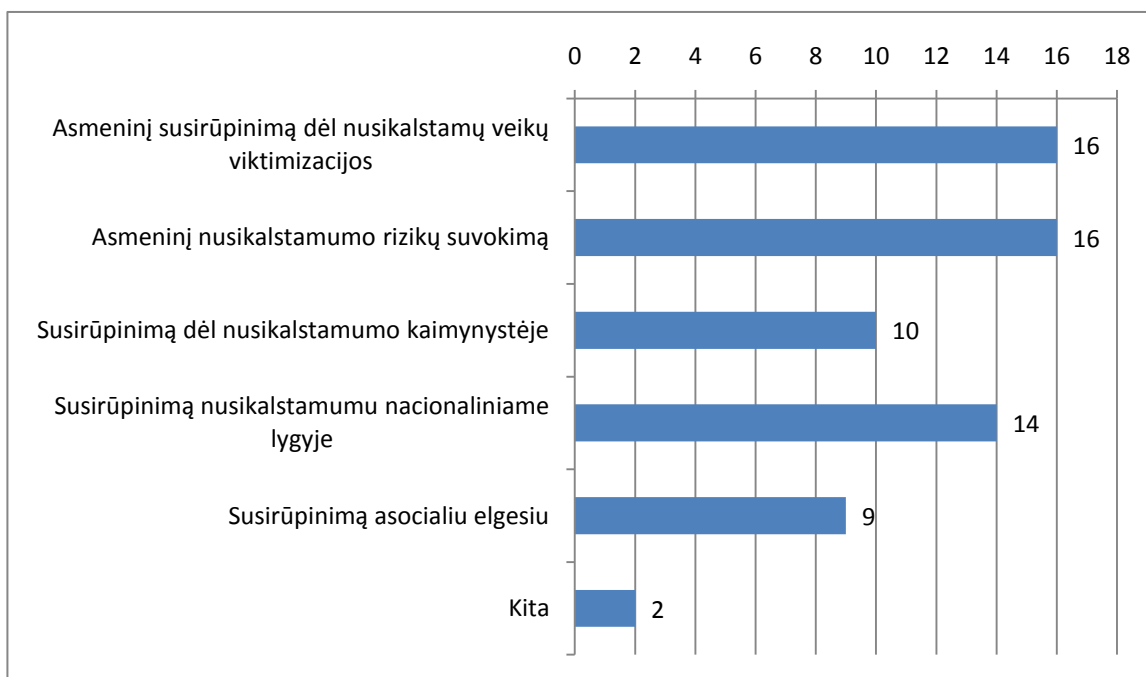

Komentarai:

Nevisi indikatoriai gali būti tiriami remiantis visuomenės nuomone. Žmonės turi per mažai informacijos ir per mažai asmeninės patirties susiduriant su baudžiamosios justicijos institucijomis

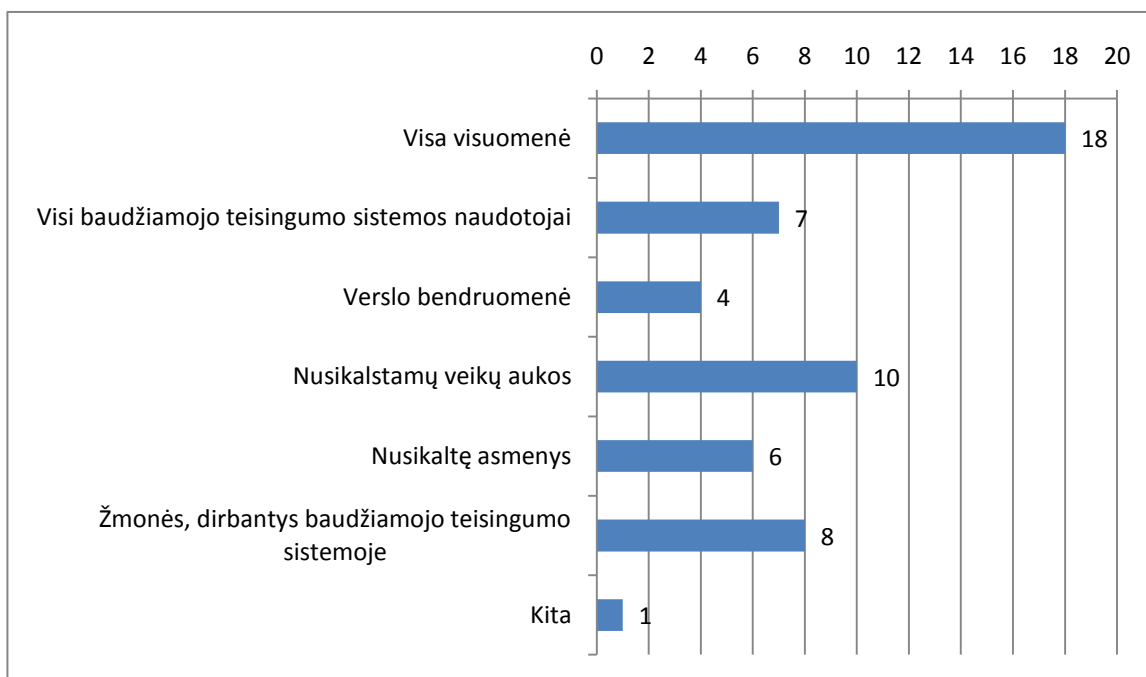
Daugiausia respondentų pažymėjo, kad indikatoriai turėtų vertinti *Pagarbą žmogaus teisėms*. Likusieji variantai surinko vos keliomis nuomonėmis mažiau. Taigi, respondentų nuomone, reikėtų vertinti visus paminėtus aspektus.

19. JŪSŲ NUOMONE, KĄ TURĖTŲ VERTINTI ŠIE INDIKATORIAI, KAIP SUSIJĘ SU VISUOMENĖS POŽIŪRIU Į NUSIKALSTAMUMĄ?

Vertinant indikatorius, kaip jie susiję su visuomenės požiūriu į nusikalstamumą, didžiausias respondentų dėmesys buvo kreipiamas į asmeninį susirūpinimą dėl nusikalstamų veikų viktimizacijos, asmeninį nusikalstamumo rizikos suvokimą, susirūpinimą nusikalstamumu nacionaliniu lygiu. Kiti aspektai buvo įvertinti žymiai mažiau.

20. JŪSŲ NUOMONE, KOKIA TINKAMIAUSIA TIKSLINĖ GRUPĖ RENKANT DUOMENIS TOKIEMS INDIKATORIAMS?

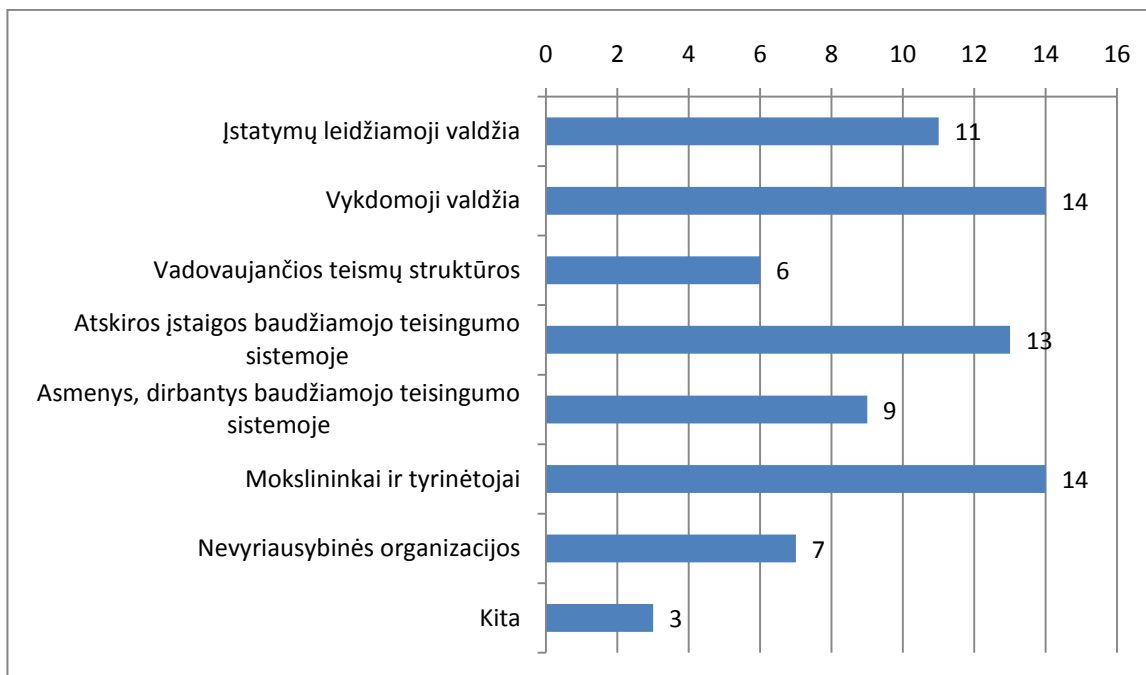

Tik apklausus visas šias grupes galima susidaryti visapusišką vaizdą, nes kiekviena grupė turi vis kitokią patirtį ir supratimą apie baudžiamosios justicijos darbą.

Tikslinė grupė turėtų būti asmenys, pasinaudoję sistemos paslaugomis, ar kitaip su ja susidūrę.

Vertinant tikslines grupes daugiausia nuomonių sutapo, kad tikslinė grupė turėtų būti *Visa visuomenė*. Taip pat išsiskyrė (nors ir surinko dvigubai mažiau balsų) nuomonės, kad tikslinėmis grupėmis turi būti *Nusikalstamų veikų aukos* ir *Žmonės, dirbantys baudžiamojo teisingumo sistemoje*.

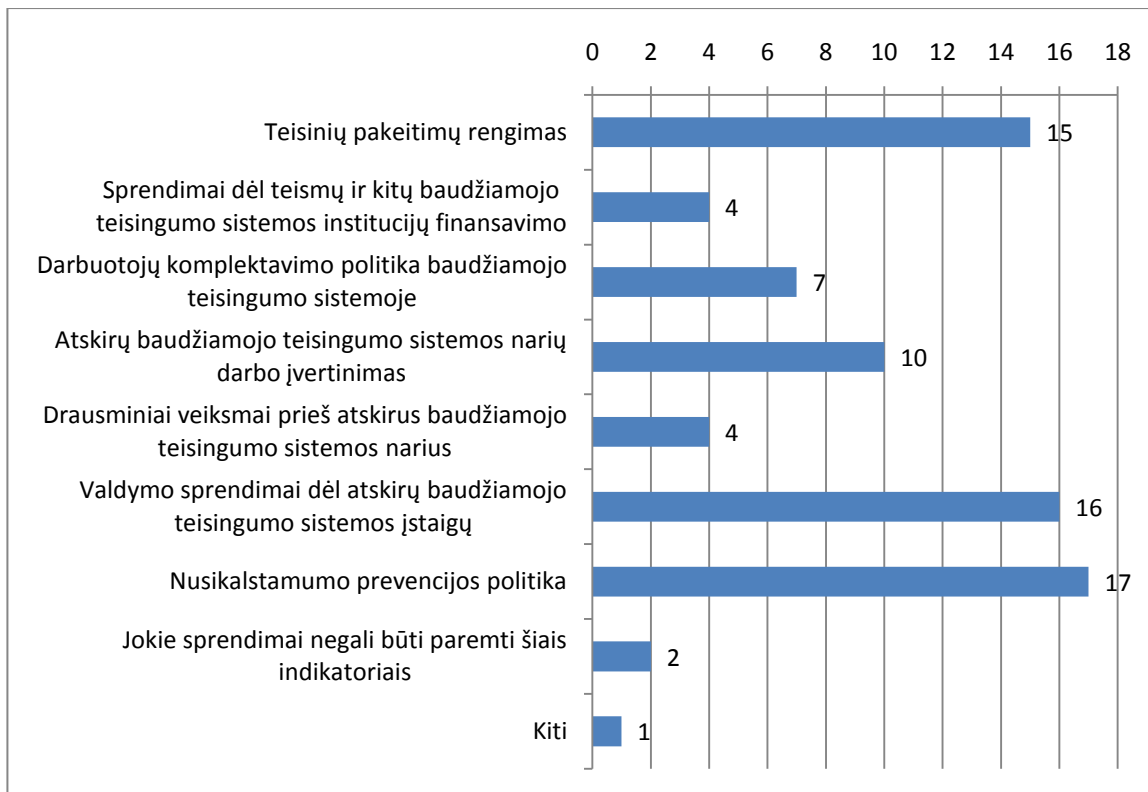
21. JŪSŲ NUOMONĖ, KAS GAUTŲ DIDŽIAUSIĄ NAUDĄ IŠ ŠIŲ INDIKATORIŲ NAUDOJIMO?

Visuomenė, dėl kokybiškesnių paslaugų apskritai.

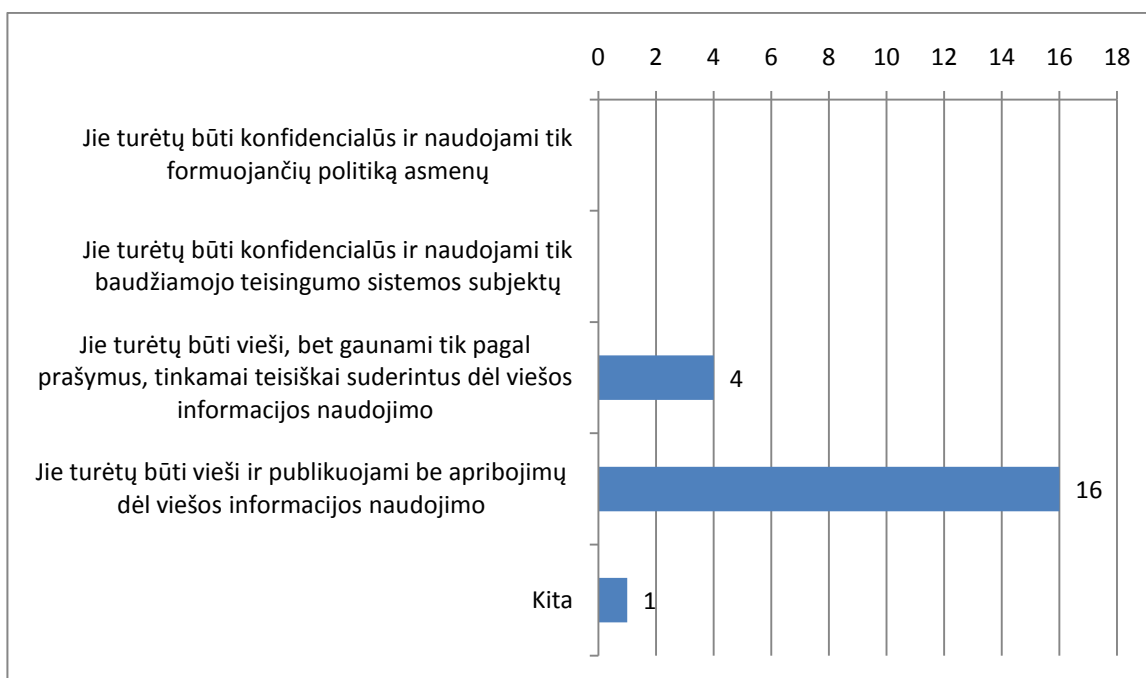
Labiausia akcentuota respondentų buvo, kad naudą gaus įstatymų leidžiamoji ir vykdomoji valdžia, atskiros įstaigos baudžiamojo teisingumo sistemoje ir mokslininkai. Tačiau buvo ir nuomonių, kad didžiausią naudą gaus visuomenė dėl geresnio baudžiamojo teisingumo sistemos įstaigų veikimo.

22. JŪSŲ NUOMONE, KOKIOS RŪŠIES SPRENDIMAI GREIČIAUSIA BŪTŲ PAGRĮSTI ŠIAIS INDIKATORIAIS?

Daugiausia respondentų nurodė, kad indikatoriais būtų pagrįsti: *teisinių pakeitimų rengimas*, *valdymo sprendimai ir nusikalstamumo prevencijos politika*. Nuomonių, kad indikatoriais bus grindžiami sprendimai kitose srityse, žymiai mažiau.

23. JŪSŲ NUOMONE, KOKS TURĖTŲ BŪTI TOKIŲ INDIKATORIŲ VIEŠUMO LYGIS?

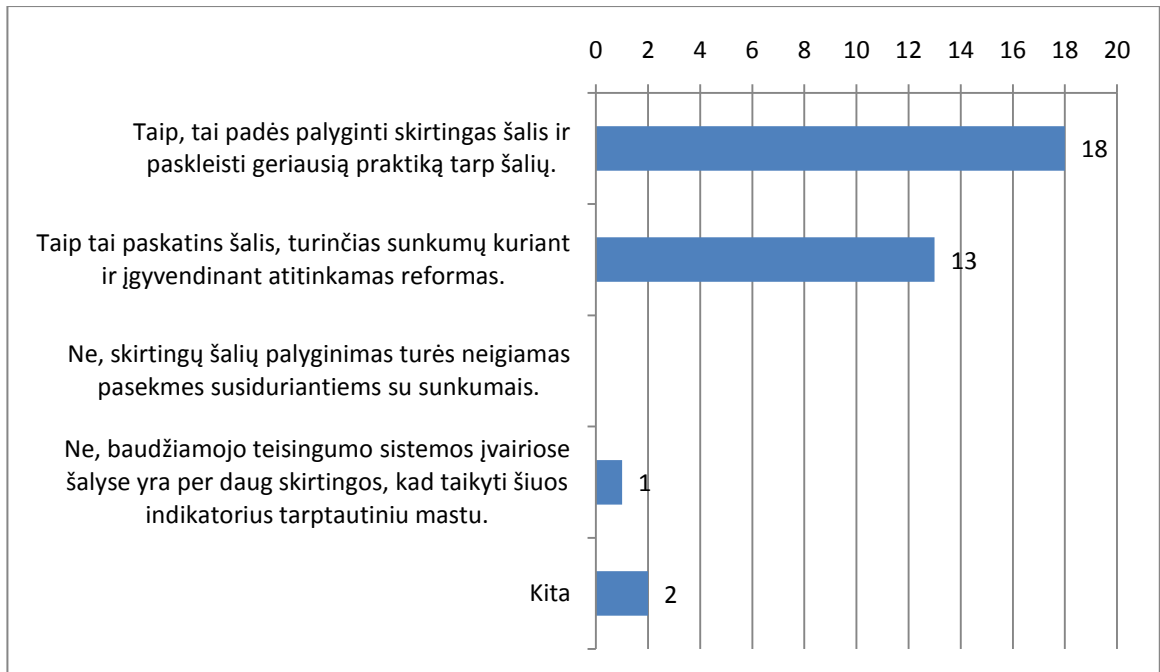

Komentarai:

Dalis informacijos turėtų būti vieša, dalis – konfidenciali, prieinama tik baudžiamosios justicijos subjektams.

Kad indikatorių naudojimas turi būti viešas, nusprendė labai didelė dalis (virš 75%) respondentų. Dėl informacijos naudojimo dalinio ribojimo pasisakė mažiau nei 20% respondentų. Nuomonių, kad visai apriboti priėjmą visuomenei prie tokių duomenų, visai nebuvo. Taigi visų įstaigų respondentai pasisakė už tokios informacijos viešinimą.

24. JŪSŲ MANYMU, AR YRA TARPTAUTINIŲ LYGIŲ NAUDOJAMŲ VISUOMENĖS PASITIKĖJIMO BAUDŽIAMOJU TEISINGUMU INDIKATORIŲ POREIKIS?

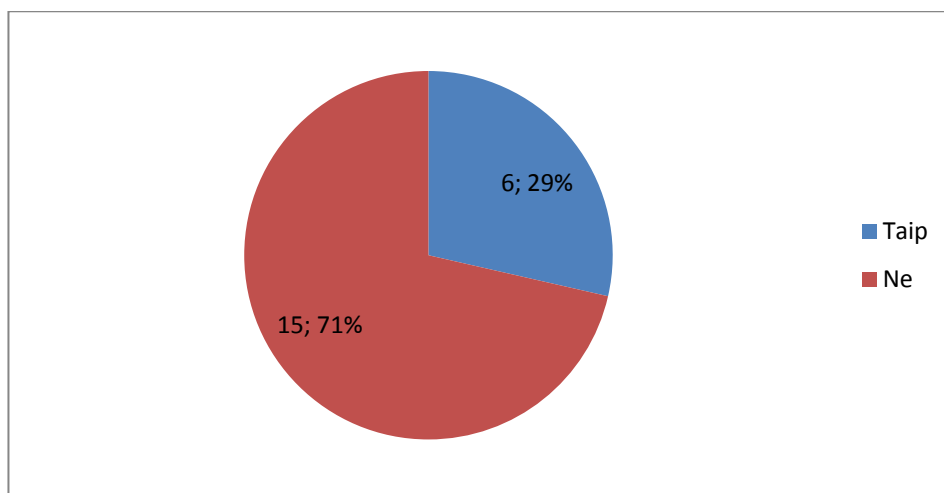
Komentarai:

Neaišku ar tarptautiniai indikatoriai tinka Lietuvai.

Tarptautinis duomenų lyginimas turi būti daromas su išlygomis, atsižvelgiant į kiekvienos šalies baudžiamosios justicijos specifiką.

Beveik visi respondentai nusprendė, kad indikatorių naudojimas tarptautiniu lygiu padės palyginti šalių situaciją ir skleisti geriausią praktiką bei paskatins šalis įgyvendinti reformas. Neigiamų nuomonių apie tarptautinių indikatorių naudojimą beveik nebuvo.

25. AR JŪS ŽINOTE KOKIAS NORS EGZISTUOJANČIAS, TARPTAUTINIŲ LYGIU TAIKOMAS SISTEMAS INDIKATORIŲ, MATUOJANČIŲ VISUOMENĖS PASITIKĖJIMĄ BAUDŽIAMOJO TEISINGUMO SISTEMA?

Respondentai paminėjo šias organizacijas vykdančias pasitikėjimo baudžiamuoju teisingumu tyrimus: Transparency International, Human Right Watch, European survey research association, HEUNI, Eurobarometer.

Žinios apie Tarptautinius indikatorius, matuojančius pasitikėjimą baudžiamuoju teisingumo sistema, tarp respondentų buvo prastesnės nei apie nacionalinius indikatorius. Daugiau nei 2/3 respondentų atsakė, kad nežino tarptautinių indikatorių sistemų. Tie, kurie bandė vardinti egzistuojančias sistemas, dažniausiai nurodė organizacijas, vykdančias panašaus pobūdžio tarptautinius tyrimus.

IŠVADOS

1. Daugiausia komentarų ir tiksliausia nuomonė (daugiausiai visiškai sutinku ir visiškai nesutinku, mažiausiai nežinau) yra apie ikiteisminio tyrimo įstaigas (didžiąja dalimi policiją), kitos pagal veiklos žinomumą organizacijos - tai teismai. Prokuratūros, įkalinimo įstaigų, probacijos veikla yra mažiau žinoma, todėl ties šitų įstaigų veikla dažnas atsakymas *Nežinau*.
2. Matosi, kad įvairių sričių specialistai skirtingai traktuoja visuomenės pasitikėjimo baudžiamuoju teisingumo sistema indikatorius ir turi skirtingą supratimą, kam jie naudojami.
3. Daugelis tiksliai nežino indikatorių sistemų, todėl nuomonę apie jų naudojimą yra susidarę iš bendros įstaigų veiklos, o ne indikatorių naudojimo konkrečiose srityse.
4. Gaila, bet atsakymų nepateikė aukščiausi valstybės pareigūnai, kurie priima sprendimus kuriant baudžiamoją teisingumo politiką.
5. Dėl negausių respondentų atsakymų galima susidaryti tik apytikslį vaizdą apie visuomenės pasitikėjimo baudžiamuoju teisingumo sistema vaizdą. Kita vertus, rezultatas toks ir yra. Visuomenės pasitikėjimo baudžiamuoju teisingumo sistema indikatorių sistemos nėra žinomos, jos nėra oficialiai įteisintos ir aprašytos, o tyrimai vykdomi nereguliariai.
6. Plačiau visuomenei nėra pristatomi pasitikėjimo teisingumo sistema tyrimai (nors jie nėra slapti), atliekami valstybinių institucijų. Pristatomi tik žiniasklaidos tyrimai, bet jie dažnai paviršutiniški.